

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів
Факультет управління
Кафедра журналістики

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

На здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

На тему «Технології створення матеріалів історичної тематики для
регіонального масмедіа»

Виконала: студентка групи ЖР 22-1
спеціальності 061 «Журналістика»

Вихляєва С.М.

Керівник:

д.філос. з журн., Бабенко В.С.

Дніпро 2026

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційної роботи на тему:

«Технології створення матеріалів історичної тематики для регіонального масмедіа медіа»

Виконавець: студентка групи ЖР22-1 Вихляєва С.М

Керівник: Старший викладач кафедри журналістики Бабенко В.С

Кваліфікаційна робота: 51 с., 18 рис., 0 табл., 25 джерела, 2 додатка.

Інформаційний продукт: цикл журналістських матеріалів для регіональних масмедіа на історичних постатей та архітекти Дніпра.

Мета кваліфікаційної роботи: створити цикл інформаційно-пізнавальних матеріалів історичної тематики для регіональних медіа Дніпр, обґрунтувати актуальність такої тематики та ефективність їхніх жанрових особливостей.

Актуальність інформаційного продукту: зумовлена суспільним запитом на відновлення та популяризацію історичної спадщини Дніпра під інформаційним супроводом матеріалів із дотриманням професійних стандартів у журналістській роботі. Новизна інформаційного продукту: під час створення матеріалів проведена робота із державними архівами та інтервювання експертів, на основі зібраних даних висвітлені факти, які раніше не публікувалися у Дніпровських медіа.

Зміст інформаційного продукту: цикл із чотирьох інформаційних та художньо-публіцистичних матеріалів історико-краєзнавчої тематики.

Інформаційний продукт опубліковано: в газеті «Вісті Придніпров'я» матеріал «Відомий будинок з гномами: чи як місцеві легенди знищують історію пам'яток Дніпра» (08.04.2026 – цифрова версія на вебсайті, 23.04.2026 – друкована версія); на офіційному сайті НСЖУ матеріал «Між Харковом та Дніпром: канута доля дворян Лабінських і шмат історії Університету "таможка"» (04.05.2026). Третій матеріал готується до публікації на сайті НСЖУ. Четвертий матеріал про архітектурну пам'ятку в історичному центрі Дніпра проходить стадію активного збору фактожу.

Ключові слова: журналістика, регіональні медіа, локальна історія, Дніпро, Катеринослав, архітектурна спадщина

SUMMARY

qualification work on the topic:

«Problems of Creating Materials on Historical and Cultural Topics in Regional Media»

Author: S. M. student of the group ZHR22-1 Vykhliaieva S. V.

Supervisor: Ph.D. with journalism Journalism, Babenko V.S.

Information Product: A cycle of informational materials aimed at highlighting historical truths and debunking deeply rooted myths surrounding historical figures and architectural heritage.

The purpose of the qualification work: To develop and create informational and educational materials on historical topics tailored for regional media platforms; to provide a comprehensive description of their production, factual data collection, and distribution processes; to analyze the core challenges of content creation and outline strategic directions for future dissemination.

Relevance of the Information Product: Driven by a profound public demand for the restoration and popularization of objective historical heritage regarding the pre-revolutionary residents of the city of Dnipro. It addresses the urgent need for a detailed study of their life paths, as well as the exploration of the architectural biography of iconic urban structures that constitute a significant cultural heritage for both the city of Dnipro and Ukraine as a whole.

Relevance and novelty of the information product: Lies in the active introduction of unique archival factual data into modern media circulation—data that was previously subjected to long-term suppression or ideological distortion during the era of Soviet totalitarian propaganda. The project practically implements the principles of personified storytelling and spatial biography, allowing the adaptation of complex academic historical information to the consumption habits of the modern digital audience.

The content of the information product: a series of four informational and artistic-journalistic materials on historical and local history topics.

The informational product was published: The information product was published: in the newspaper «Visti Prydniprov'ya» the article «The Famous House with Dwarfs: How Local Legends Destroy the History of Dnieper Monuments» (04.08.2026

– digital version on the website, 04.23.2026 – printed version); on the official website of the National University of Ukraine «Between Kharkiv and the Dnieper: the doomed fate of the Labinsky nobles and a piece of history of the «customs» University» (05.04.2026). The third article is being prepared for publication on the website of the National University of Ukraine. The fourth article about an architectural monument in the historical center of the Dnieper is undergoing the stage of active fact-finding.

Keywords: journalism, regional media, local history, Dnipro, Katerynoslav, architectural heritage, personified storytelling, historical memory.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ЦИКЛУ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ІСТОРИЧНУ ТЕМАТИКУ В РЕГІОНАЛЬНИХ МАСМЕДІА	8
РОЗДІЛ 2. ЦИКЛ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ІСТОРИЧНУ ТЕМАТИКУ В РЕГІОНАЛЬНИХ МАСМЕДІА: ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ, КАНАЛИ ПОШИРЕННЯ, РЕСУРСИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ	16
РОЗДІЛ 3. ЦИКЛ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ІСТОРИЧНУ ТЕМАТИКУ В РЕГІОНАЛЬНИХ МАСМЕДІА: СТВОРЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ	23
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ «ЦИКЛ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ІСТОРИЧНУ ТЕМАТИКУ В РЕГІОНАЛЬНИХ МАСМЕДІА.....	33
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ	51

ВСТУП

Із розгортанням історичних подій, що продовжують поповнювати сторінки історії України, чимало фактів про минуле нашої держави залишаються забутими або малодослідженими. Схід України нині перебуває під активним впливом бойових дій, спричинених агресією з боку РФ, політика якої є продовженням багатовікової імперської та колонізаторської практики щодо українських територій, зокрема й Дніпропетровщини. У період реалізації політики НЕПу та подальшого утвердження радянської влади систематично знищувалася пам'ять про представників буржуазного прошарку, підприємців, меценатів і діячів, які відігравали важливу роль у розвитку регіону. Тодішня влада прагнула викреслити їхні імена з суспільної пам'яті, змінюючи історичний наратив відповідно до ідеологічних потреб радянської системи. Таким чином перед сучасними журналістським постає завдання повернути до суспільного обговорення постаті, процеси і культурні явища, які мають бути складовою колективної пам'яті.

Актуальність кваліфікаційної роботи зумовлена необхідністю відновлення та популяризації маловідомих сторінок історії Дніпропетровщини, які тривалий час залишалися поза суспільною увагою через радянську політику замовчування та ідеологічного переосмислення минулого. В умовах сучасної російсько-української війни питання збереження історичної пам'яті, регіональної ідентичності та переосмислення колоніального впливу набувають особливої ваги. Теоретичною основою роботи стали наукові дослідження з історії Катеринослава, культурної пам'яті та медіакомунікацій, а також архівні матеріали й краєзнавчі праці.

Мета кваліфікаційної роботи – створення журналістських матеріалів, спрямованих на популяризацію маловідомих сторінок історії Дніпропетровщини та сприяння формуванню регіональної історичної пам'яті.

Досягнення мети роботи ставить перед собою такі **завдання**:

1. Проаналізувати історичні та наукові джерела, присвячені розвитку Катеринослава та діяльності представників місцевої буржуазії.
2. Встановити особливості висвітлення історичної тематики в сучасних українських медіа та способи популяризації регіональної історії в журналістському контенті.

3. Визначити цільову аудиторію інформаційних продуктів та ресурсні вимоги для їхнього створення.

4. Створити авторський інформаційний продукт, спрямований на висвітлення маловідомих історичних фактів і постатей регіону.

Основою для вибудови моїх інформаційних продуктів постали краєзнавчі роботи, а саме їх дослідження, результати численних пошуків серед державних істориків так краєзнавців нашого Дніпропетровської області та Харківської. Також було розглянуто наукові збірники, та книги з геологічними деревами дворянства 19-го сторіччя. Було взято за увагу інші роботи журналістів, що писали на дотичні теми.

Під час роботи над створенням інформаційних матеріалів, було виявлено зв'язки між постаттями журналістських творів. Ці зв'язки мають родинний характер або ж зв'язок зі значущими подіями, що розгорталися під час імперіалістичного панування Російської імперії, а згодом під час більшовицької революції. Власні дослідження довели, як на практиці працює глибокий аналіз архівних документів та доречний підхід до виробництва контенту на подальші часи.

Процес деколонізації та декомунізації, а також умови життя під час російсько-української війни, що триває по цей час включно викликає у суспільства інтерес до споживання суто українського контенту, що мав би на меті розважальну складову та відновлення історичної спадщини українського народу та міста Дніпра вцілому.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ МАТЕРІАЛІВ НА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНУ ТЕМАТИКУ

Огляд наукових розробок за темою кваліфікаційної роботи. Питання збереження історичної пам'яті та популяризації регіональної історії є одним із важливих напрямів сучасних гуманітарних досліджень. Особливої актуальності ця тема набула в умовах російсько-української війни, коли питання національної ідентичності, культурної спадщини та переосмислення історичного минулого стали важливою складовою інформаційного простору України. Значна кількість наукових праць присвячена історії Катеринослава, розвитку промисловості Південної України, діяльності місцевих підприємців та меценатів кінця ХІХ – початку ХХ століття. Серед дослідників, які вивчали історію Катеринослава та Дніпропетровщини, варто виокремити Д. Яворницького — автора праці «Історія міста Катеринослава» [1], А. Болебруха — редактора монографії «Історія міста Дніпропетровська» [2]. Посилання на ці джерела дозволяють обґрунтувати хронологічні межі дослідження та виступають надійною базою для верифікації загальних етапів розвитку міського простору. Академічні підходи А. Болебруха використано як методологічну основу для аналізу соціально-економічних трансформацій краю, що дало змогу відобразити життєдіяльність персонажів на тлі масштабних історичних процесів. Дослідження В. Лазебник [3], присвячені діяльності почесних громадян Катеринослава, мають для кваліфікаційної роботи пряму прикладну цінність. Вони слугують орієнтиром для реконструкції біографій видатних постатей. Авторські висновки В. Лазебник щодо ролі місцевої еліти у розвитку міста використано як підґрунтя для висвітлення внеску підприємців дореволюційного періоду, чий імена тривалий час витіснялися з публічного простору. Дослідженням історії Катеринослава займалися українські історики, краєзнавці та архівісти, які аналізували соціально-економічний розвиток регіону, формування міської культури та роль видатних постатей у становленні міста. Значний внесок у вивчення історії та урбаністики міста зробив М. Кавун, чий праці присвячені архітектурній спадщині, топоніміці та культурному розвитку Катеринослава [4]. Важливу роль у вивченні історичної спадщини відіграють архівні документи, краєзнавчі видання, наукові статті та публікації у спеціалізованих історичних збірниках. Зокрема, праця А. Р. Адамяна «Історія старого Катеринослава та губернії у світлинах» містить значний візуальний та документальний матеріал, який дозволяє простежити розвиток міського середовища та культурного життя регіону. [5] Здебільшого силу мали

такі працювання авторів, чиї задокументовані знахідки мали у собі велику силу для подальшої вибудови історій є робота Віктора Заруби «Катеринославські дворяни» [6, с. 594] та робота В. Старостіна [7], що стала початком в пошуках головних героїв сюжетів власних історій – в об’єктиві досліджень випала на довге опрацювання життєпис дворян родини Лабінських. має значну цінність у контексті адаптації наукового знання до вимог масової аудиторії. Творчі прийоми М. Чабана щодо персоналізованого викладу біографічних довідок використано як зразок для трансформації сухого архівного фактажу до вимог сучасних інформаційних жанрів медіа, забезпечуючи поєднання високої точності із динамічним викладом подій. [8]. Також матеріали стосуються і архітектурній частині міста.

Окремий напрям наукових досліджень стосується висвітлення історико-культурної тематики у сучасних медіа. Дослідники журналістики звертають увагу на роль мультимедійних форматів у популяризації історичних знань, формуванні культурної пам’яті та розвитку просвітницького контенту. Сучасні інформаційні платформи дедалі частіше використовують поєднання текстових, фото- та відеоматеріалів для створення доступного та інтерактивного контенту про історію регіонів України. Попри це, тема маловідомих сторінок історії Дніпропетровщини залишається недостатньо представленою у медіапросторі, що зумовлює потребу у створенні нових інформаційних продуктів на цю тематику. Відсутність навіть примітивних матеріалів зі згадками про тих чи інших постатей в медіа ґрунтується на нестачі фактів, обмеженні редактором дедлайну та людському фактору.

Як зазначає дослідниця К. В. Махова, сучасні українські регіональні медіа в умовах воєнного стану стикаються із суттєвими викликами: втратою кваліфікованих кадрів, фінансовими труднощами та необхідністю швидкої адаптації до нових інформаційних умов [9]. Це безпосередньо впливає на їхню здатність створювати глибокий аналітичний та історико-просвітницький контент. Відповідно до щорічного моніторингу Media Development Foundation, понад половина локальних редакцій вважають 2024 рік фінансово складним, що закономірно позначається на якості контенту [10]. Тому важливо підтримувати зовнішні проєкти, які не орієнтовані на комерційний прибуток і можуть фокусуватися на суспільно важливих темах, зокрема збереженні локальної історії.

Обґрунтування актуальності створення інформаційного продукту.
Науково-теоретична та практична новизна створеного інформаційного продукту

полягає у розробці та реалізації інтегрованої моделі, що поєднує глибинний історико-дослідницький підхід із новітніми журналістськими форматами та технологіями дистрибуції контенту. На сучасному етапі значна частина фактологічного матеріалу про соціокультурну історію Дніпропетровщини існує переважно у формі локальних академічних досліджень, вузькоспеціалізованих монографій або розрізнених архівних джерел, які через специфіку наукового стилю викладу залишаються малодоступними та нецікавими для широкої аудиторії. Запропонований медійний проєкт долає цей комунікаційний розрив, адаптуючи складний, багатоаспектний історичний матеріал до умов функціонування сучасного медіасередовища, роблячи його когнітивно доступним, зрозумілим та актуальним для сучасного цифрового споживача.

Теоретична особливість і новизна проєкту зумовлена фокусуванням на маловідомих, маргіналізованих або навмисно витіснених історичних фактах, локаціях та постатях, які наразі недостатньо або фрагментарно представлені в регіональному та загальнонаціональному медіадискурсі. У роботі концептуалізовано та практично втілено принцип персоніфікованого сторітелінгу як ефективного інструменту ревіталізації історичної пам'яті. Такий підхід дозволяє експлікувати масштабні й складні історичні процеси через призму індивідуального людського досвіду, що забезпечує формування стійкого емоційного зв'язку читача з минулим його рідного міста та краю.

Практичне значення полягає у створенні якомога якісно-просвітницького медіапродукту, здатного ефективно стимулювати інтерес до локальної історії (local history) та розвивати культуру пам'яті, насамперед серед молодіжної аудиторії як головного споживача діджитал-контенту. У контексті сучасних геополітичних реалій, триваючої російсько-української війни та інтенсивної боротьби України за власну історичну, культурну й політичну суб'єктність, такий медіатрансформаційний підхід набуває стратегічного суспільного значення. Проєкт безпосередньо долучається до процесів деколонізації національної свідомості, пропонуючи дієвий інструментарій для переосмислення регіонального минулого, подолання наслідків радянської ідеологічної уніфікації та суттєвого зміцнення української національної ідентичності на місцевому рівні.

Створення циклу інформаційних матеріалів на історичну тематику зумовлене високим суспільним запитом на локальну історію та процесами формування регіональної ідентичності. Основою для відтворення дій є Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої

символіки».[11] Даний нормативно-правовий акт створює базове правове поле для відновлення об'єктивної історичної пам'яті, декомпозиції радянських топонімів та повернення із забуття репресованих чи свідомо викреслених діячів краю. Вказаний закон дозволяє чітко окреслити долі колишніх жителів Катеринослава ХІХ – початку ХХ століття у збірці робіт в межах нашої кваліфікаційної роботи. Історичний період їхньої активної життєдіяльності якраз припав на часи революційних подій 1917 року та початок системного нищення тоталітарною системою представників елітарних верств українського суспільства.

Наступним важливим законодавчим орієнтиром виступає Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів». [12] Цей закон чітко регламентує очищення вітчизняного культурно-інформаційного простору від нав'язаних імперських наративів. Впровадження норм цього документу у практику сучасних медіа дозволяє відкривати маловідомі сторінки біографії видатних постатей, а також надає потужний поштовх до відновлення історичної справедливості та відтворення вікової пам'яті регіону.

Створення такого формату матеріалів дає змогу не тільки розвінчувати маловідомі факти про таких постатей, як наприклад науковець та основоположник законів з термодинаміка і вихідця Катеринославської губернії Д.П.Коновалова, про якого в межах . А також надає поштовх до відтворення історичної справедливості історичної спадщини регіону і в першу чергу відтворення своєї вікової пам'яті.

Як зазначає дослідник Євген Лук'янов, одним з головних викликів російської агресії є намагання контролювати український медійний простір, що робить деколонізацію медіа не просто бажаним, а необхідним кроком для зміцнення національної безпеки та ідентичності. [13] Постаті цих митців виступають специфічним полем боротьби за національну ідентичність. Наявність значних розбіжностей у поглядах щодо цих постатей свідчить про складність формування національної свідомості в умовах тривалої історичної взаємодії з росією, що вимагає від медіа створення якісного альтернативного контенту про суто українських діячів науки та культури.

Важливість деколонізаційного підходу підтверджує аналітичний звіт Українського інституту національної пам'яті щодо аналізу результатів соціологічних опитувань. У висновках інституту йдеться про складне,

дискусійне сприйняття суспільством російських діячів українського походження, зокрема М. О. Булгакова та М. В. Гоголя.[14] Постаті цих митців виступають специфічним полем боротьби за національну ідентичність. Наявність значних розбіжностей у поглядах щодо цих постатей свідчить про складність формування національної свідомості в умовах тривалої історичної взаємодії з росією, що вимагає від медіа створення якісного альтернативного контенту про суто українських діячів науки та культури.

Під час набуття матеріалів в умовах кваліфікаційної роботи було проведено перегляд фактів з життя науковця Д.П.Коновалова та узято коментарі щодо його життєдіяльності. Його особа залишається неокреслено сучасному українському медіадискурсі, а її висвітлення тривалий час обмежувалося імперськими та радянськими науковими нарративами. Експертні коментарі науковців та краєзнавців дозволили деталізувати життєвий шлях вченого, акцентуючи увагу на його походженні та зв'язку з рідним краєм. Медіатизація подібних біографій допомагає розв'язати проблему ідентифікації діячів, чия спадщина була апропрійована іншими державами.

Разом із державними актами, Кодекс етики українського журналіста виступає головним методологічним регулятором при створенні нашого інформаційного продукту. Положення Кодексу щодо обов'язкової достовірності, об'єктивності, чіткого відокремлення фактів від суджень та коментарів, а також вимоги щодо повного виключення мови ворожнечі стали визначальними під час збору та текстового оформлення матеріалів на історичні теми. Орієнтація суворо на інформаційні медійні жанри, такі як розширені довідки та репортажі-реконструкції, дозволяє оперувати вивіреном архівним фактажем, фіксувати позиції експертів і залишати аудиторії простір для самостійних об'єктивних висновків. Таким чином, у системній взаємодії зазначені нормативні акти та професійні кодекси повністю обґрунтовують високу суспільну та державну актуальність розробки нашого медіапроєкту. [15]

Опис загальної концепції інформаційного продукту. Інформаційні продукти, створені в межах цієї кваліфікаційної роботи, мають на меті комплексну актуалізацію та популяризацію маловідомих або навмисно замовчуваних сторінок історії Дніпропетровщини. Вони спрямовані на деконструкцію радянських історичних міфів та повернення в колективну пам'яті регіону тих постатей, архітектурних об'єктів і соціокультурних явищ, які тривалий час витіснялися з публічного дискурсу внаслідок радянської ідеологічної політики та тоталітарних практик формування історичного

нарративу. В основі концепції лежить міждисциплінарний підхід, що базується на синергії історичної верифікованості джерел, класичних журналістських стандартів об'єктивності та сучасних медійних форматів, адаптованих під запити й алгоритми цифрового простору.

Журналістські стандарти також мають місце бути у створенні художньо-публіцистичних текстів, але без надмірних виявлень нав'язати свою думку, проте залишити у читача можливість відчувати емоції наприкінці кожного текстового сюжету. О.Гарачковська підкреслює у своїх роботах співзвучний кейс так: «Характерною ознакою художньо-публіцистичних жанрів є те, що у них з'єднується художність та публіцистичність. Художність — це образне зображення дії, моделювання подій або ситуація, що відбулися, або придуманих подій. Публіцистичність виражається насамперед у присутності документальності, у пафосі та тенденційності оповідання. Бетонний, документальний факт у цих жанрах, ніби відходить на задній план, поступаючи місцем авторській думці, враженню автора від факту, його оцінки» [16, с. 164]». Такий кейс тільки підтверджує факт не оригінального підходу, а здебільшого розвинену практику серед журналістів-публіцистів.

Створення якісного історико-культурного медіапродукту вимагає застосування специфічної методології збору інформації, яка поєднує принципи класичного журналістського фактчекінгу з академічним історичним джерелознавством. Фундаментальною умовою роботи з архівними справами, метричними книгами, генеалогічними документами та періодикою минулих століть є застосування методів зовнішньої та внутрішньої критики джерел. Такий науковий підхід обґрунтований у працях Я. Калакури, що дозволяє не лише встановити автентичність документа, а й виявити суб'єктивність його автора чи інституції, що його створила. [17. с.119] Це є критично важливим етапом збору даних, оскільки дозволяє уникнути безсвідомої ретрансляції застарілих імперських чи радянських міфологем, вбудованих в офіційні документи минулого.

Концепція медіапроєкту передбачає створення цілісного циклу матеріалів історико-культурної тематики, оптимізованих для функціонування в сучасній цифровій екосистемі. Авторський підхід ґрунтується на використанні художньо-публіцистичного стилю викладу, який дозволяє трансформувати суху, академічну наукову інформацію у живий, емоційно насичений та образний контент, зрозумілий масовій аудиторії, без втрати фактологічної точності. Центральним методологічним інструментом проєкту виступає персоніфікований

сторітелінг — мистецтво розповіді історій через призму конкретного людського досвіду. Замість абстрактного хронологічного викладу масштабних історичних процесів, фокус уваги автора зміщується на мікроісторію, тобто на дослідження доль окремих людей, представників місцевої інтелігенції, меценатів чи дворянських родів, чий внесок у розвиток краю був нівельований або викривлений радянською історіографією.

Поряд із персоналіями, важливе місце в архітектоніці проєкту посідає біографія простору — дослідження архітектурної спадщини регіону як специфічних місць пам'яті. крізь призму історії окремих будівель, старовинних маєтків чи вулиць сучасного Дніпра розкривається ширший соціокультурний контекст епохи Катеринослава, а також автентичні культурні феномени, повсякденне життя та суспільні зв'язки, що формували унікальне обличчя краю до моменту його радянської уніфікації.

Для забезпечення максимальної результативності комунікації та досягнення запланованого суспільного ефекту, створений інформаційний продукт наділений чіткими творчими та технічними параметрами, які всебічно обґрунтовують його практичну цінність. За своїм видом медіапроєкт реалізовано у формі цілісного циклу історико-культурних публікацій. Таке структурне рішення забезпечує комплексне, багатоаспектне висвітлення обраної теми як єдиного смислового пакета, що сприяє послідовному засвоєнню інформації користувачами. Текстова складова продукту базується на використанні розвинених художньо-публіцистичних жанрів, серед яких провідне місце посідають історичний нарис, есе-реконструкція та портретний нарис. Зазначений вибір дозволяє органічно поєднати суворий документальний фактаж із емоційним та образним впливом на читача.

Важливою складовою концепції є акцент на рефлексії навколо регіональної ідентичності та переосмисленні історичного минулого через сучасний соціополітичний контекст, зокрема через актуальні процеси деколонізації та дерусифікації міського середовища. Матеріали проєкту орієнтовані на диференційовану аудиторію, яка поєднує як локальних інтелектуалів і краєзнавців, зацікавлених у глибокому історичному контексті, так і широке коло користувачів цифрових платформ. Зважаючи на потреби користувачів, які споживають інформацію в умовах високої конкуренції за увагу та кліпового сприйняття контенту, текстові матеріали циклу мають чітку, візуально адаптовану структуру. Специфіка сприйняття цифрового тексту зумовлює його дискретність — поділ на короткі логічні блоки, використання

інформативних підзаголовків та акцентних виділень, що значно полегшує екранне читання.

Обґрунтування новизни інформаційного продукту. Ефективність сприйняття історико-публіцистичного матеріалу підсилюється шляхом інтеграції розвиненого візуального нарративу. Цикл історій передбачає активне залучення архівних фотографій, генеалогічних схем та сучасних репортажних знімків, які не просто дублюють вербальну інформацію, а виступають самостійним смисловим компонентом матеріалу. Поєднання задокументованих історичних фактів, елементів емоційного сторітелінгу та динамічної структури тексту дозволяє залучити ширшу аудиторію до вивчення локальної історії. Таким чином, створений медійний продукт має виконувати не лише просвітницьку та інформаційну функції, а й виступає дієвим інструментом формування критичного мислення, сприяючи подоланню історичної амнезії та деконструкції імперських і радянських міфів у свідомості сучасного суспільства.

РОЗДІЛ 2 РОЗРОБКА ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА: ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ, КАНАЛИ ПОШИРЕННЯ, РЕСУРСИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ

Цільова аудиторія інформаційного продукту. Ефективність функціонування будь-якого сучасного медіапроєкту в цифровому просторі безпосередньо залежить від чіткої сегментації та детального аналізу його цільової аудиторії. Специфіка створеного інформаційного продукту, що поєднує історико-архівні розвідки із журналістськими форматами подачі, зумовлює диференційований характер потенційного кола споживачів. Проведений аналіз дозволяє виокремити дві ключові частини аудиторії, які володіють різними мотиваційними установками, але демонструють спільний інтерес до локальної культури та процесів деколонізації регіонального простору.

Перший сегмент становить ядро аудиторії, до якого належать локальні інтелектуали, професійні історики, краєзнавці, екскурсоводи, архітектори, а також мешканці Дніпропетровщини, які вже мають сформований, глибокий інтерес до минулого свого краю. Головним мотивом споживання контенту для цієї групи є пошук верифікованої, унікальної та деталізованої інформації, маловідомих архівних фактів, генеалогічних зв'язків та автентичних фотосвідчень. Цей сегмент очікує від медіапродукту високого рівня фактологічної точності, посилань на першоджерела та глибокого контекстуального аналізу подій, пов'язаних із розвитком Катеринослава та регіону загалом. Попри порівняно меншу чисельність, ця група є критично важливою, оскільки вона забезпечує експертну валідацію проєкту, бере активну участь у фахових обговореннях та виступає первинним транслятором медійного контенту у свої професійні спільноти.

Другий сегмент охоплює масову аудиторію цифрових платформ, де переважає молодь, студентство, активні користувачі соціальних мереж та внутрішньо переміщені особи, які намагаються інтегруватися в соціокультурне середовище нового для них регіону. Для цієї групи характерна відсутність базової академічної підготовки в галузі історії, а також кліпове сприйняття інформації в умовах постійного дефіциту часу та жорсткої конкуренції за увагу в мережі інтернет. Головним рушієм інтересу тут виступає потреба у швидкому, візуально привабливому та емоційно насиченому контенті, який дозволяє переосмислити звичні локації міста крізь призму людських історій. Вони сприймають історичний

матеріал не як суху наукову дисципліну, а як елемент формування власної ідентичності та засіб самовираження в цифровому просторі. Специфіка роботи з цією групою вимагає максимального спрощення мовних конструкцій, динамічного лінійного сюжету, використання сильних емоційних тригерів та адаптації великих обсягів інформації до лаконічних змістовних інформаційних повідомлень.

Окремим аспектом, який підкріплює актуальність створення історичного контенту для регіональних медіа, є суспільний запит на подолання наслідків радянської історичної політики. Дослідження, проведене Г. В. Старковою у статті «Етичні засади діяльності журналіста в умовах інформаційного протистояння», показує, що дотримання професійних етичних стандартів стає особливо складним, але водночас критично важливим саме під час роботи з темами, що тривалий час піддавалися ідеологічній цензурі та перекрученню [18]

Актуальність тематики для обох визначених сегментів підтверджується загальнонаціональними соціологічними тенденціями. Зокрема, згідно з результатами опитування Київського міжнародного інституту соціології (КМІС), проведеного на замовлення Українського інституту національної пам'яті, близько 80% громадян України виявляють стійкий інтерес до історії своєї країни та рідного краю. [19]

Для з'ясування релевантності розроблюваного інформаційного продукту та визначення реального рівня запиту потенційної аудиторії на історико-культурну інформацію було проаналізовано результати репрезентативного загальнонаціонального соціологічного дослідження. Зазначені дані оприлюднив Київський міжнародний інститут соціології (КМІС) за результатами опитування, проведеного на замовлення Міністерства культури та інформаційної політики України. Дослідження охопило доросле населення в усіх регіонах країни, за винятком тимчасово окупованих територій, і дозволило комплексно оцінити динаміку інтересу громадян до власного минулого, їхнє ставлення до ключових історичних подій, постатей, а також до векторів реалізації державної політики національної пам'яті.

Аналіз емпіричних даних Інституту свідчить про високий рівень зацікавленості українського суспільства власною історією. На момент проведення дослідження близько 80 % респондентів визначили свій інтерес до історичної проблематики як доволі або дуже високий. Показовою є динаміка цього показника в часовому вимірі: понад дві третини жителів країни (69 %)

зафіксували стійке зростання особистого інтересу до історії України впродовж останнього десятиліття, і аналогічна частка громадян (69 %) відчула інтенсифікацію цього зацікавлення безпосередньо протягом останнього року. Головним чинником таких трансформацій виступає безпековий контекст, адже 68 % опитаних прямо вказали, що нинішня російсько-українська війна суттєво змінила їхнє сприйняття минулого та змусила переосмислити історичний шлях держави.

У контексті розробки медіапродукту особливу практичну цінність мають показники каналів споживання історичного контенту. Провідним джерелом отримання знань про історію респонденти назвали платформу YouTube, яку використовують 53 % опитаних. Досить високі позиції посідають соціальні мережі (37 %) та телевізійні передачі (35 %), тоді як традиційні друковані книги залишаються джерелом інформації для 29 % громадян. Наведені цифри науково обґрунтовують доцільність створення саме цифрових, кросплатформових мультимедійних проєктів, інтегрованих у веб-середовище та соціальні мережі, оскільки саме такий формат повністю відповідає чинним архітектонічним уподобанням медіаспоживачів.

Аналогічна тенденція консолідації суспільної думки простежується і в оцінці історичних подій та статусів. До переліку найбільш позитивних віх вітчизняної історії респонденти одноставно (83 %) віднесли Національно-визвольну війну під проводом Б. Хмельницького, розпад СРСР та Революцію Гідності. Водночас маркер негативного сприйняття отримали події, пов'язані з військовими злочинами та людськими втратами, зокрема введення радянських військ до Афганістану (92 %), Голокост (91 %), Друга світова війна (87 %) та сучасна агресія Російської Федерації проти України (81 %). Важливим індикатором деколонізації свідомості є те, що 91 % українців чітко ідентифікують Голодомор 1932–1933 років як акт геноциду, а 64 % погоджуються з тезою, що Україна в минулому мала статус колонії Російської імперії. Окрім того, 60 % дорослого населення сприймають дату 24 серпня 1991 року саме як відновлення втраченої раніше незалежності й державності (проти 32 %, які вважають це первинним здобуттям), а 69 % опитаних визначають сучасну Україну правонаступницею Української Народної Республіки, а не УРСР.

Суттєвих трансформацій зазнали погляди громадян на події Другої світової війни та діяльність національно-визвольного руху. Переважна більшість суспільства (62 %) підтримує відзначення Дня пам'яті та примирення саме 8 травня, орієнтуючись на загальноєвропейську традицію, тоді як радянську

модель святкування 9 травня поділяють лише 22 % опитаних. При цьому 85 % респондентів покладають безпосередню відповідальність за розв'язання Другої світової війни не лише на нацистську Німеччину, а й на Радянський Союз. У питанні оцінки ОУН-УПА 69 % громадян погоджуються з твердженням, що повстанська армія вела боротьбу проти всіх сил, які зазіхали на українську незалежність, а загальний рівень позитивного ставлення до діяльності ОУН-УПА становить 68 %. Персональний вимір лідерів визвольних змагань демонструє високий рівень схвалення постатей С. Бандери (83 %) та Р. Шухевича (67 %), тоді як радянський генерал М. Ватутін викликає переважно негативне сприйняття (37 % проти, 21 % за).

Завершальний блок соціологічних даних дозволяє оцінити ставлення українців до практичної реалізації державної політики національної пам'яті. Абсолютна більшість населення (85 %) вважає таку державну діяльність цілком потрібною та актуальною. Процеси декомунізації та дерусифікації міського простору через інструмент перейменування топонімів сприймаються суспільством позитивно, хоча й мають певну внутрішню диференціацію. Заміну назв, пов'язаних із радянськими діячами, схвалюють 66 % опитаних (при 31 % незгодних), тоді як усунення з публічного простору імен російських діячів підтримують 54 % громадян (при 42 % негативних оцінок).

Окремим стратегічно важливим аспектом прикладного застосування розроблюваного інформаційного продукту є локалізація історичного нарративу в межах конкретного простору вищої освіти, а саме — Університету митної справи та фінансів. Розуміння історичної відповідності та генези забудови університетського комплексу, зокрема його головних корпусів, що є визначними пам'ятками архітектури міського значення, має фундаментальне значення для формування корпоративної культури, академічної ідентичності та патріотичного виховання. Фізичний простір, у якому щоденно перебувають суб'єкти освітнього процесу, є матеріалізованим літописом міста Дніпра, який зберігає у собі нашарування різних історичних епох. Осмислення історії спорудження цих будівель виступає дієвим інструментом деколонізації свідомості, оскільки дозволяє очистити сприйняття локального простору від радянських ідеологічних нашарувань і повернути йому автентичний європейський соціокультурний контекст.

Для студентської молоді, яка здобуває освіту в стінах Університету митної справи та фінансів, пізнання архітектурного минулого свого закладу є первинним кроком до подолання історичної амнезії та формування стійкого зв'язку з

тяглістю міських традицій. Коли майбутні фахівці у сферах правоохоронної діяльності, митної справи, управління чи фінансів усвідомлюють, що їхнє навчання проходить у будівлях із глибоким історичним корінням, їхнє сприйняття університету трансформується з суто прагматичного у ціннісне. Це безпосередньо сприяє підвищенню рівня громадянської свідомості, розвитку критичного мислення та вихованню поваги до матеріальної спадщини рідного краю. Простір навколо студента починає «промовляти» до нього, перетворюючи щоденний маршрут на аудиторії на акт занурення вживу історію регіону.

Водночас для професорсько-викладацького складу актуалізація знань про історію розбудови університетського простору відкриває нові можливості для модернізації виховної та просвітницької складової освітнього процесу. Науковці та викладачі отримують змогу інтегрувати локальну історію у міждисциплінарні зв'язки, використовуючи архітектурну біографію закладу як наочний приклад для ілюстрації соціокультурних та економічних процесів минулого. Подібний підхід знаходить підтвердження у наукових дослідженнях, де історія освітнього закладу розглядається як важливе джерело педагогічного краєзнавства та засіб розвитку освітньо-просвітницьких практик. Зокрема, у праці «Історія Луцького педагогічного коледжу як джерело педагогічного краєзнавства» наголошується на значному потенціалі історії навчального закладу для поглиблення краєзнавчих знань і формування освітнього середовища. Це сприяє збагаченню внутрішнього гуманітарного дискурсу університету та стимулює розвиток краєзнавчих і екскурсійних ініціатив у межах академічної спільноти. Такі макропоказники свідчать про наявність широкого суспільного запиту на історичний контент. Отже, розроблений інформаційний продукт є своєчасним і затребуваним, а орієнтація на дві різні вікові та соціальні групи споживачів забезпечує йому високий потенціал для масштабування в регіональному медіапросторі. [20]

Канали поширення інформаційного продукту. Ефективність дистрибуції створеного історико-просвітницького проєкту забезпечується через використання багаторівневої системи комунікаційних каналів. Поєднання традиційних масмедіа, авторитетних професійних спільнот та новітніх цифрових платформ дозволяє повністю охопити обидва сегменти цільової аудиторії, забезпечуючи водночас експертну верифікацію контенту та його масову популяризацію.

Важливим каналом поширення інформаційних матеріалів виступає регіональна преса, зокрема офіційні платформи та медійні площі інформаційно-аналітичного видання «Вісті Придніпров'я». Цей медіаресурс має тривалу

історію, високий рівень довіри серед мешканців Дніпропетровської області та орієнтований на ядро аудиторії — краєзнавців, дослідників, архітекторів та старше покоління. Публікація матеріалів у межах цього ресурсу забезпечує авторитетність викладу, легітимізацію історичних фактів у місцевому соціокультурному просторі та залучення аудиторії, яка віддає перевагу глибоким аналітичним текстам.

Професійне журналістське середовище є наступним стратегічним рівнем дистрибуції інформаційного продукту. Взаємодія з Національною спілкою журналістів України (НСЖУ), зокрема через її інформаційні ресурси, офіційні представництва та регіональні осередки, створює умови для експертного обговорення медіапроєкту. Поширення матеріалів у фаховій спільноті НСЖУ сприяє масштабуванню проєкту на загальнонаціональному рівні, залученню колег до дискусії навколо процесів деколонізації та ревіталізації історичної пам'яті, а також популяризації кращих практик регіональної журналістики.

Для залучення масової аудиторії, молоді, студентства та внутрішньо переміщених осіб задіяні цифрові канали дистрибуції, включаючи популярні соціальні мережі та месенджери. Адаптація великих масивів архівних даних до лаконічних візуалізованих дописів у цифровому просторі дозволяє максимізувати охоплення, стимулювати поширення контенту самими користувачами та створити інтерактивну платформу для обговорення локальної історії міста Дніпра.

Дослідниця О.Лісовська у своїй роботі пише про важливість розвивати серед молоді та охочих напрямок краєзнавства, адже історичне краєзнавство в Україні стало могутнім засобом пробудження національної самосвідомості українського народу, його національно-історичної пам'яті та духовності, без чого неможливим був би процес утвердження незалежної української державності. Але в той же момент дослідниця підкреслює, що створення фундаментальної історії нашої держави у всій її локальній різноманітності та специфічних місцевих проявах неможливе без ґрунтового дослідження минулого окремих регіонів. [21, с. 2]

Інтеграція авторитетних регіональних видань, професійних спілок та динамічних цифрових платформ у єдину систему дистрибуції створює синергетичний ефект, що гарантує високу ефективність функціонування медіапроєкту в сучасному інформаційному просторі.

Ресурсні витрати на створення інформаційного продукту. Ефективне функціонування в цифровому просторі зумовлює потребу в чіткому плануванні, структуруванні та оптимізації всіх наявних ресурсів. Комплексний підхід до виробництва медіапродукту передбачає залучення кількох взаємопов'язаних категорій ресурсного забезпечення: людського, інформаційного, технічного, комунікаційного та часового.

Головним виконавчим елементом проекту виступає автор (дослідник-журналіст), який одночасно поєднує функції архівного аналітика та автора публікацій. Важливою складовою є зовнішня консультаційна підтримка з боку профільних істориків та краєзнавців регіону, що гарантує високу фактологічну точність.

Базою для формування унікального змістовного наповнення проекту слугують документальні фонди Державного архіву Дніпропетровської області та Державного архіву Харківської області. Сюди належать наукові збірники, книги з генеалогічними деревами дворянства XIX століття, автентичні фотосвідчення, історичні карти та краєзнавчі розвідки. Важливим інформаційним джерелом є аналітичні звіти соціологічних компаній, які дозволяють коригувати тематику дописів відповідно до суспільного запиту.

Виробничий етап базується на використанні комп'ютерної техніки, цифрових пристроїв для якісної фіксації архівних документів (сканерів, фотокамер) та стабільного інтернет-зв'язку.

Реалізація проекту вимагає інтенсивного часового менеджменту. Тривалий проміжок часу інвестується в роботу з архівними каталогами, переклад та адаптацію складних наукових текстів до лаконічних журналістських форматів. Логістичний аспект охоплює відвідування архівних установ та координацію дій із медіапартнерами.

РОЗДІЛ 3 ЦИКЛ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ІСТОРИЧНУ ТЕМАТИКУ В РЕГІОНАЛЬНИХ МЕДІА: ЕТАПИ СТВОРЕННЯ, ПУБЛІКАЦІЯ, ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Розробка інформаційних матеріалів на історичну тематику вимагає великого ментального ресурсу, аби не пропускати певні факти з життя обраних осіб, що проживали, у моєму випадку на теренах Дніпропетровської області. До прикладу, журналісту доводиться детально опрацьовувати життєвий шлях обраних постатей та зіставляти розбіжності у джерелах та проводити власні підрахунки у хронологічних просторах.

Важливим каталізатором для появи інформаційного приводу стають неофіційні свідчення або так звана «усна історія» (те, що у побуті називають «сарафанним радіо»). Чутки чи перекази часто дають поштовх до пошуку сенсації, яку згодом автор перетворює на обґрунтований матеріал.

Також краще окреслити такий феномен з особистої роботи як «surfing the internet». Це так звана англійська ідіома, що має на увазі пошук інформаційного приводу в мережі Інтернет та більш примітивним способом у сучасній журналістиці під пошуком у новинних та рекомендованих стрічках соціальних мереж. Вже на цьому початковому етапі формується стратегічне бачення майбутньої публікації та складається перелік потенційних незалежних експертів, чії коментарі забезпечать матеріалу об'єктивність та відповідність стандартам професійної журналістики.

Для створення характерного контенту потрібно розуміти про важливість роботи над першоджерелами як у випадку історичних фондів. Задля повного продукту потрібно розумітись від чого краще робити початок. Задля початку перш за все робити інформаційні запити до державних установ.

Громадяни України мають право звернутися до архівних установ, це регламентує Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» у поєднанні із Законами України «Про звернення громадян» [22] та «Про доступ до публічної інформації», що створює надійне правове підґрунтя для збору верифікованого історичного фактажу. [23]

На важливості поєднання архівних матеріалів і журналістської практики наголошує архівіст Ігор Кулик. На його думку, архівні документи можуть слугувати основою для створення журналістських матеріалів, які поєднують події минулого із сучасними суспільними процесами. Дослідник підкреслює, що

ефективне використання архівних джерел передбачає їхнє представлення через змістовні журналістські історії, здатні привернути увагу аудиторії та сприяти кращому осмисленню історичного досвіду. Такий підхід засвідчує важливу роль співпраці архівістів, істориків і журналістів у процесі збереження та формування суспільної пам'яті. [24]

Процес фіксації експертних коментарів під час створення інформаційного продукту передбачає організацію взаємодії у контрольованих та комфортних умовах, із попереднім узгодженням дати, часу та формату зустрічі. Сучасний етап розвитку цифрових технологій пропонує ефективні інструменти у вигляді мобільних пристроїв, оптимізованих спеціальними додатками та месенджерами. Практичний досвід підтверджує високу результативність та оперативність асинхронної комунікації в один клік із особами, які володіють цінними історичними відомостями. Завдяки високій динаміці цифрового обміну інформацією автор забезпечує швидке отримання відповідей від архівних установ, верифікованих коментарів від фахових істориків, а також допомоги від кола однодумців, які сприяють пошуку потрібних елементів для відновлення повного фактажу публікацій. Такий підхід значно економить часовий ресурс та оптимізує збір матеріалу на етапі передпродакшну.

Важливе значення у процесі повернення історичної справедливості мають архівні установи, які виступають головними джерелами для верифікації даних та точної реконструкції подій минулого. Практична взаємодія з державними інституціями демонструє відмінні рівні ефективності комунікаційних процесів, які варіюються від максимального професійного сприяння до певних бюрократичних процедур. Високу результативність показала співпраця з Державним архівом Харківської області. Оперативність та фаховість його працівників дозволили швидко вибудувати чітку хронологію подій, а також підтвердити початкові гіпотези щодо ключового персонажа одного з біографічних матеріалів.

Водночас фундаментальною базою для наукового пошуку залишається Дніпропетровський національний історичний музей імені Дмитра Яворницького. Доступ до унікальних історичних фондів цієї установи наразі тимчасово обмежений у зв'язку з дією правового режиму воєнного стану. Така ситуація стимулює автора до освоєння альтернативних шляхів опрацювання документальної бази, зокрема через використання оцифрованих каталогів, опублікованих раніше наукових збірників, монографій та дистанційних платформ взаємодії з колегами-дослідниками

рис. 3.1 Діалог з незалежним експертом

**ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

просп. Героїв Харкова, 7, м. Харків, 61005, тел./факс 731-26-62,
E-mail: archive_kh@arch.gov.ua Web: kh.archive.gov.ua
код ЄДРПОУ 03494422

10.08.2026 № 01-44/461

на № _____ від _____

Софії Вишляєвій

vihlaevasofia@gmail.com

Направляємо шифрову копію витягу з архівної справи «Родовідна книга спадкових дворян Харківської губернії Ч.3», що містить відомості про дворянський рід Лабінських, в тому числі Олексія та Порфирія Лабінських (ф.14, оп.11, спр.10, арк. 19 зв. – 20 зв.).

Одночасно повідомляємо, що інших виявлених відомостей стосовно статного радника Порфирія Олексійовича Лабінського та відомостей щодо його жінки Анни (Ганни) Феліксівни Лабінської в архіві немає.

Додаток: цифрові копії – 4 файли

Директор архіву

[Handwritten signature]

Святен КУЩ

рис. 3.2 Відповідь з Харківського архіву

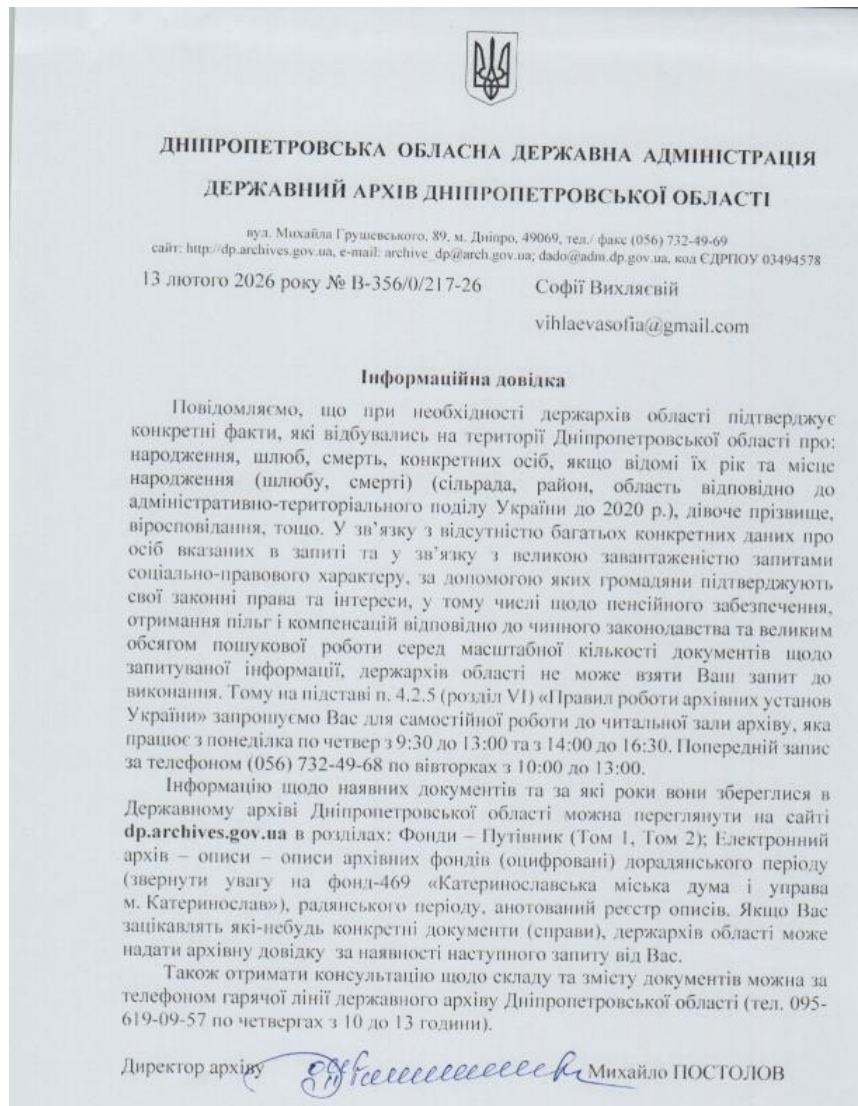

рис. 3.3 Відповідь з архіву Дніпра

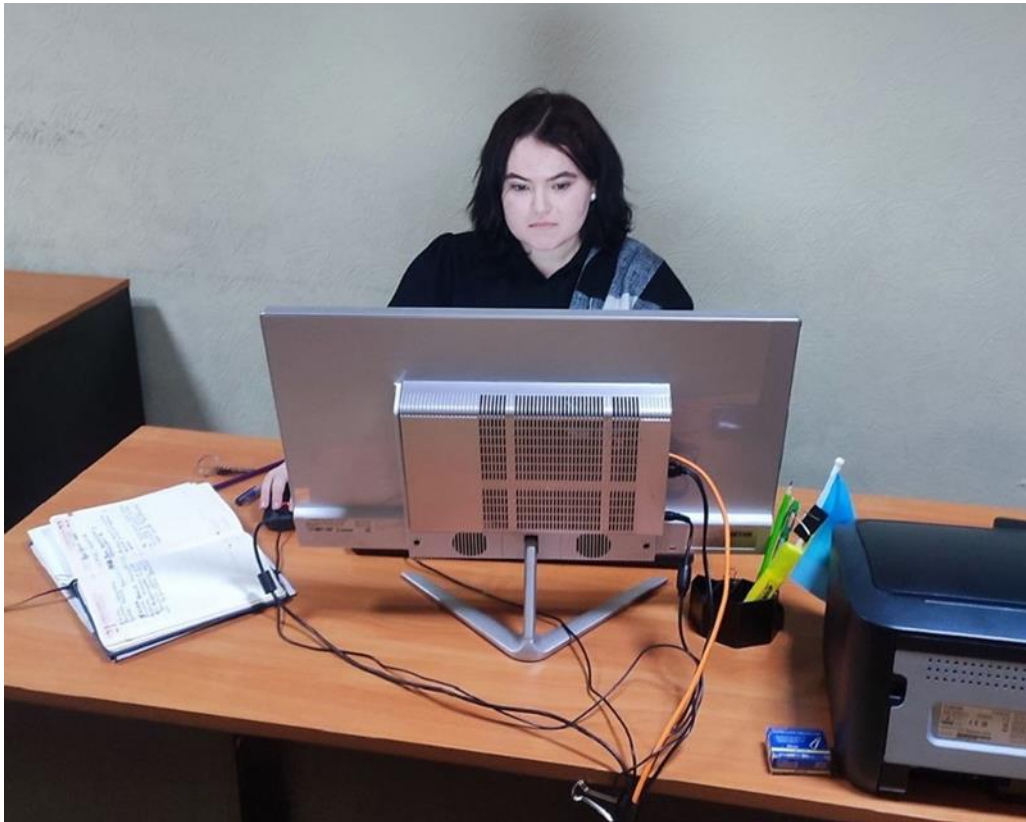
Процес створення медійного продукту на історичну тематику нерозривно пов'язаний з опрацюванням значного масиву архівних документів, які виступають первинними джерелами інформації. Фундаментальним кроком у цьому процесі є застосування методів архівної евристики, спрямованих на ефективний пошук, виявлення та систематизацію релевантних джерел. Як

зазначає Ю. Стадник в одній зі своїх останніх наукових статей, популяризація архівних матеріалів та введення їх до наукового обігу через сучасні цифрові платформи є надзвичайно важливим завданням, оскільки дозволяє зробити унікальні історичні документи доступними для широкого загалу дослідників та зацікавлених читачів. [25]

Процес перетворення верифікованого масиву архівних та соціологічних даних у цілісну журналістську структуру становить головний зміст творчого етапу. На цій стадії автор здійснює системне структурування виявлених історичних фактів, гарантуючи їх чітку хронологічну послідовність та логічний зв'язок між подіями. Важливим елементом архітектури тексту є гармонійна інтеграція експертних коментарів фахових істориків та краєзнавців, що дозволяє поглибити контекст оповіді та надати їй додаткової авторитетності. Вибудова логіка наративу орієнтована на максимальне полегшення сприйняття складного історичного матеріалу сучасною аудиторією цифрових платформ.

Створення первинного рукопису відкриває наступний етап роботи, який полягає в активній професійній комунікації з редакційною колегією та завідувачами профільних секторів медіаплатформ (зокрема, видання «Вісті Придніпров'я» та інформаційних ресурсів Національної спілки журналістів України). Колективна взаємодія навколо тексту охоплює багаторівневе стилістичне редагування, спрямоване на дотримання норм сучасної української літературної мови та вимог обраного журналістського стилю.

Особлива увага приділяється процедурі ретельного фактчекінгу, під час якого здійснюється повторна звірка кожної дати, власної назви, прізвища та цитати з офіційними архівними довідками державних установ Харкова та Дніпра. Фінальний етап редакційної підготовки передбачає остаточне узгодження формату публікації, архітектури ілюстративного ряду та оптимального розміщення графічних елементів.

рис. 3.5 Робочий процес взимку під час екстрених та планових відключень світла

Логічним завершенням цього виробничого циклу є фінальне оприлюднення готового інформаційного продукту на затверджених медійних майданчиках. Подальша дистрибуція контенту здійснюється через скоординоване поширення матеріалів серед визначених сегментів цільової аудиторії. Використання потенціалу соціальних мереж та фахових спільнот дозволяє збільшити охоплення користувачів, стимулювати суспільну дискусію навколо питань локальної історії та підтримувати стабільний зворотний зв'язок із читачами.

Поширення інформаційного продукту. Низка інформаційних матеріалів на історичну тематику, створена в межах кваліфікаційної роботи, пройшла етап успішної практичної апробації та часткової публікації у сучасному медіапросторі. Наразі авторський цикл налічує чотири творчі роботи, які перебувають на різних стадіях готовності та дистрибуції.

Перший інформаційний матеріал (<https://vesti.dp.ua/vidomyj-budynok-z-gnomamy-chy-yak-mistsevi-legendy-znyshhuyut-istoriyu-pam-yatok-dnipra/>) під назвою «Відомий будинок з гномами: чи як місцеві легенди знищують історію пам'яток Дніпра» отримав успішне втілення у кросплатформному форматі на базі регіонального видання «Вісті Придніпров'я». Цифрова версія публікації з'явилася на вебсайті медіа 08.04.2026 року та була розміщена у тематичних розділах «Культура» та «Новини Дніпра». Згодом, 23.04.2026 року, цей матеріал пройшов етап адаптації під друкований формат та був оприлюднений на спеціальній тематичній сторінці газети «Життя міста. Архітектура». Така стратегія поширення дозволила максимізувати охоплення аудиторії та поєднати переваги інтернет-дистрибуції із традиційною пресою.

ТОРІ ПРИМУСОВОГО АДУВАННЯ ПІД ЧАС ОКУПАЦІЇ

ЯК ЕНЕРГЕТИЧНА КРИЗА ВПЛИВАЄ НА УКРАЇНУ

МІЖ МІФІМ І РЕАЛЬНОСТЮ: ІСТОРІЯ ВІДОМОГО БУДИНКУ ДНІПРА

КОЛИ ЗАХОПЛЕННЯ СТАЄ МИСТЕЦТВОМ

Віснi приднiпров'я
обласна суспільно-політична газета №17 (4277)
четвер, 23 червня 2024 р.

ДОСЛІДНИК ІСТОРІЇ ВРАЖ

ВІСНІЦЯ ЗІНІЦЯ ТИЛЬКІ ПЕРЕДВІЯКУ КУТОНА

ЛІКУВАННЯ КАТАРАКТИ ПЕНСІЙНИЙ ПАКЕТ ІСНУЄ ПОСЛУГА - ОПЛАТА ЧАСТИНАМИ

РОЗПИС ПРОСТО НЕБА

Володимир Захарчук: жіниння пам'яті, науці й мистецтву

ТЕЛЕФОНИ
ВІДПОВІДЬ РЕКЛАМІ (093) 561-58-58
ВІДПОВІДЬ РЕКЛАМІ (093) 561-58-58

TU
TIONSUTOVIVARKA

Uvaga! Передплата продовжується.

6 ЖИТТЯ МІСТА

Читайте на сайті WWW.VISITL.DP.UA

Віснi
23.04.2024 № 17 (4277)

АРХИТЕКТУРА

Між міфом і реальністю: історія відомого будинку Дніпра

НОВИНИ
ПРЕЗИДЕНТСЬКА СТИПЕНДІЯ

МОБІЛЬНИЙ ДОЗМОНІТОРИНГ

ЕМОЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ

КОШТНИЙ РОСТ

РОЗПИС ПРОСТО НЕБА

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ

Друга публікація циклу під назвою (<https://nsju.dp.ua/mizh-harkovom-ta-dnipro-kanuta-dolya-dvoryan-labinskyh-i-shmat-istoriyi-universytetu-tamozhka.html>) «Між Харковом та Дніпром: канута доля дворян Лабінських і шмат історії Університету «таможка»» була оприлюднена 04.05.2026 року на офіційному вебпорталі Національної спілки журналістів України. Розміщення матеріалу у спеціалізованій цифровій рубриці «Архіви міток: Дніпро історія» сприяло активному залученню уваги професійного журналістського середовища та краєзнавчої спільноти до питань збереження локальної спадщини.

Головна / новини / між Харковом та Дніпром: канута доля дворян Лабінських і шмат історії Університету «таможка»

Між Харковом та Дніпром: канута доля дворян Лабінських і шмат історії Університету «таможка»

04.05.2026 новини, новини ДОО НСЖУ
Коментарі Вимкнено 22 Перегляди

Слідкуйте за нами в Telegram та Instagram!

Головний корпус Університету митної справи та фінансів у Дніпрі

Чи замислювалися ви, які секрети приховують вулиці нашого Дніпра? Місто часто мовчить про своїх корінних мешканців, митців та будівничих. Десятиліття заборон та втрат стерли пам'ять про тих, хто розбудовував Катеринославську губернію. Але іноді історія знаходить голос через сучасних

Третій інформаційний матеріал наразі перебуває на етапі літературного редагування та фінального коригування текстової структури. Авторська концепція передбачає подальше розміщення цього тексту на інформаційній платформі Національної спілки журналістів України. З огляду на специфіку викладу, роботу оформлено у вигляді інформаційного матеріалу з розширеним авторським нарративом, що дозволяє зберегти оригінальний формат та забезпечити повну відповідність загальній жанровій структурі кваліфікаційного проєкту.

Четверта публікація перебуває на стадії активного збору фактологічної бази та структурування джерел. Об'єктом дослідження у цьому матеріалі виступає інша надзвичайно цінна архітектурна пам'ятка, яка територіально розташована в історичному центрі міста Дніпра. Робота над цією частиною циклу спрямована на подальше розширення медійного проекту та деколонізацію міського простору через актуалізацію забутих сторінок історії.

Інформаційний продукт

Інформаційний продукт №1: «Відомий будинок з гномами: чи як місцеві легенди знищують історію пам'яток Дніпра»

Будинок з гномами один із найвідоміших будинків нашого міста, якому виповнюється вже 130 років. Будівля триповерхова, а її фасад прикрашений усілякими елементами декору.

Усі хто проходив поруч цього будинку іноді помічали серед оздоблень образи левів, «римських» матрон та гномів з молотками. Власне саме ці скульптури міфічних чоловічків вводять в оману місцевих жителів. Буцім-то молоток – це елемент підтвердження існування масонів.

Щодо причетності таких таємних організацій та їх причетності до Будинку з гномами історик Юрій Берестень висловлюється негативно:

«Безліч журналістів обирають не тих експертів і натрапляють на неосвідчених фахівців. Безліч гідів з турагентств приходять у нову професію, не маючи відповідного фаху і завчають готові тексти. Тому ці історії не мають жодного підтвердження», – так зазначає історик.

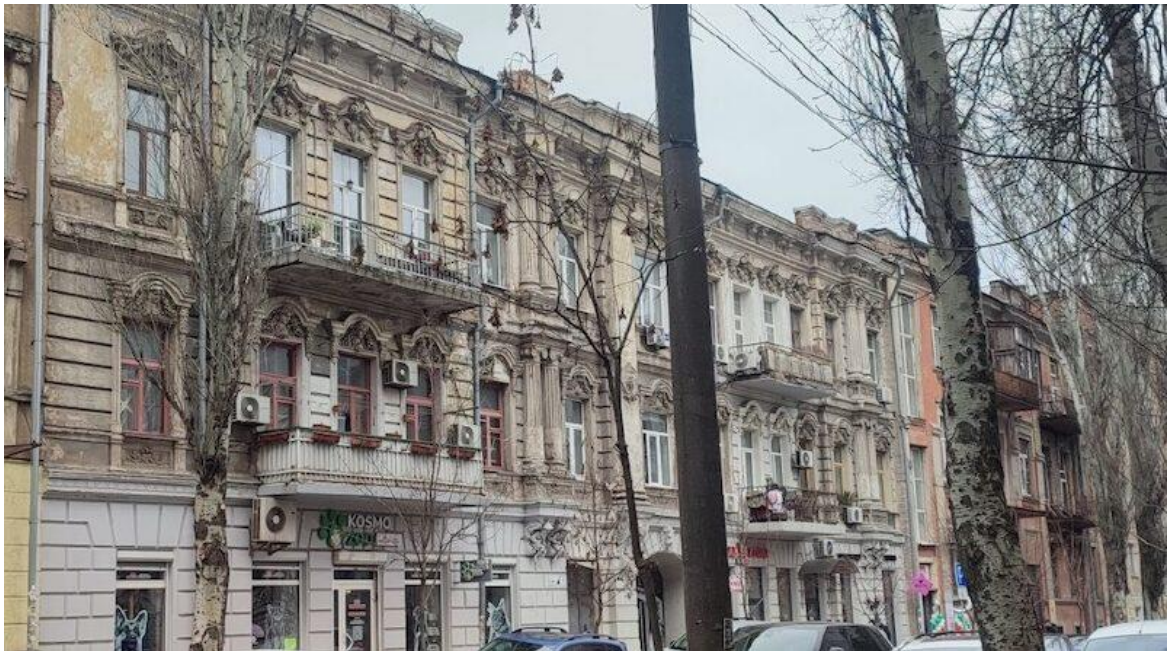
Під час спілкування з паном Юрієм виявилось, що будинок просто був створений за німецькою модою того часу: архітектори приїжджали з-за кордону, де здобували освіту та будували у Катеринославі будинки.

Загадкові гноми насправді не містять жодного грама таємниці, адже все набагато простіше. Гноми – у німецькій міфології символ гірничої справи і зображені вони на будівлі також за логічним принципом. Будинок був побудований спершу як гуртожиток для викладачів гірничого університету (зараз НТУ «Дніпровська політехніка»). Дуже зручне розташування викладачам було вигідне – ти маєш тільки перейти дорогу, як опиняєшся на території університету.

Уявіть собі ситуацію, що ви перебуваєте не у сучасному Дніпрі, а в тогочасному Катеринославі. Перед вами стоїть задача: потрібно з одного кінця міста доїхати до згаданого вже нами будинку. Аналогічно, що ви підійдете до найближчого візника, котрий виконував функції сучасного таксі. Йому ви заплатите кошти та вкажете дорогу, але є проблема. Возний – людина не освічена, тому читати вивіски усіляких установ чи назв вулиць він не може. На допомогу

йому прийде розпізнавальний знак – оздоблення на фасаді, який він впізнає серед тисячі. Для цього ви просто йому скажете: «Вези до будинку з гномами».

Ця історія доказ, як іноді ми втрачаємо через фейки свою історію, а неперевірені факти ширимо в медіа. Будинок з гномами не є винятком як усі інші архітектурні пам'ятки Дніпра. Ми навіть не замислюємось яке наше місто було в минулому і хто залишив після себе архітектурну спадщину. Перекручені факти також є прикладом знищення комуністичної влади як прояв неприпустимого царизму. Їхній вектор політики був спрявлений на знищення та спотворства будь-якої пам'яті про дореволюційний Дніпро.

3.6 Будинок з гномами, фотографія автора 1

3.5 Будинок з гномами, фото автора 2

3.6 Будинок з гномами, фото автора 3

Інформаційний продукт №2: «Між Харковом та Дніпром: канута доля дворян Лабінських і шмат історії Університету «таможка»

Чи замислювалися ви, які секрети приховують вулиці нашого Дніпра? Місто часто мовчить про своїх корінних мешканців, митців та будівничих. Десятиліття заборон та втрат стерли пам'ять про тих, хто розбудовував Катеринославську губернію. Але іноді історія знаходить голос через сучасних дослідників, які крок за кроком витягують забуті імена з прізви забуття.

У самому центрі міста, там, де сьогодні височіє перший корпус Університету митної справи та фінансів, колись розгорталася інша історія. Сучасна вулиця Володимира Вернадського раніше мала назву Новодворянська. Саме тут розташовувалася земельна ділянка, де стояв недобудований маєток пана Лабінського.

Уперше про цей зв'язок згадав у своїх краєзнавчих розвідках відомий історик Валентин Старостін. Ця тема неодноразово з'являлася в медіапросторі, проте постаті самих власників маєтку тривалий час залишалися в тіні загальних фактів. Мені стало цікаво зазирнути глибше: ким були ці люди та звідки прийшло їхнє коріння?

Моє власне дослідження почалося в умовах, які самі по собі могли б стати частиною історії. Пам'ятаю, як під час екстрених відключень світла я сиділа на роботі при світлі ліхтарика, перечитуючи праці краєзнавців. Пошук правди вимагає жертв, іноді – навіть зору та часу, але кожна зачіпка додавала азарту. Щоб розплутати цей вузол, я надіслала запити до архівів Харкова та Дніпра.

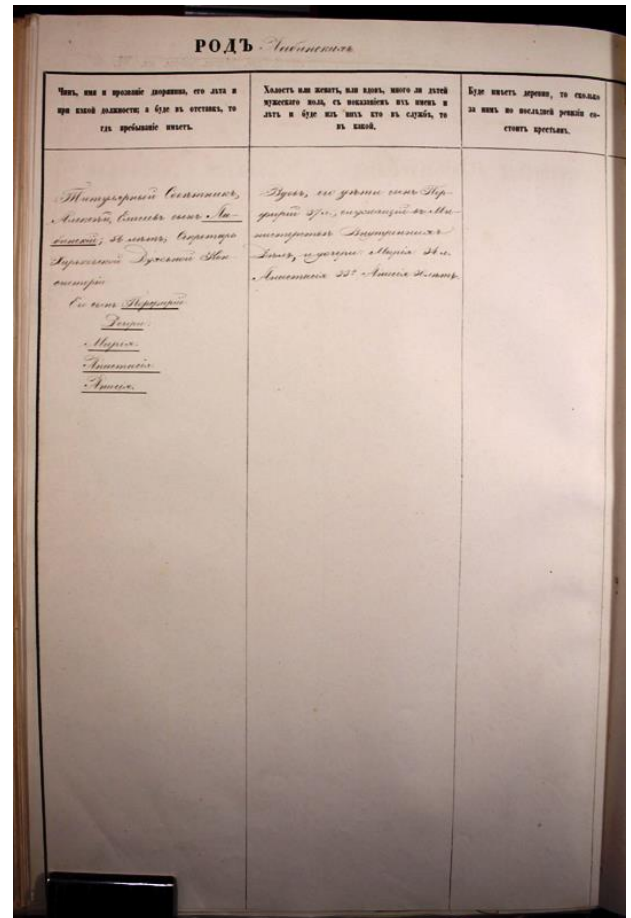
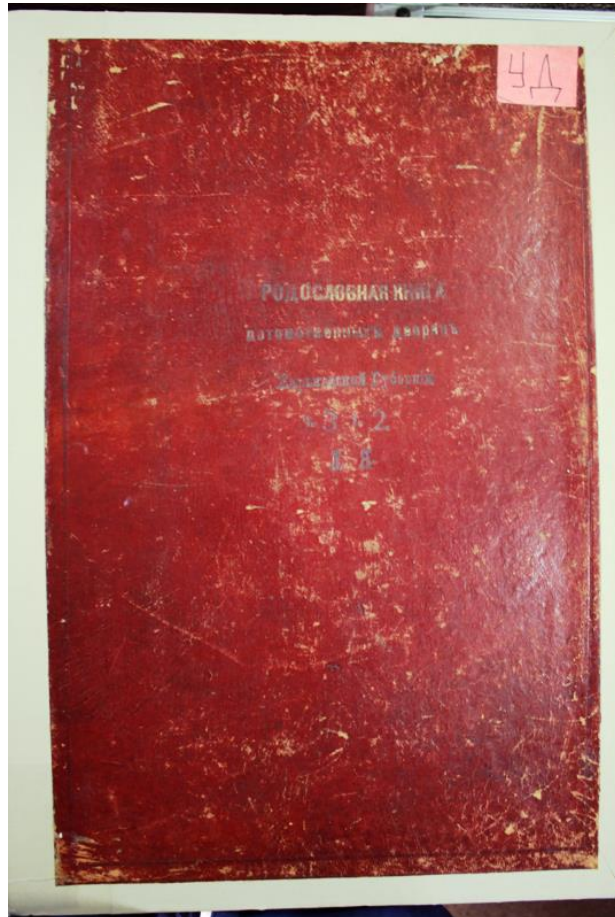
Результат не забарився – «Родовідна книга спадкових дворян» відкрила перші факти.

Хто такі Лабінські?

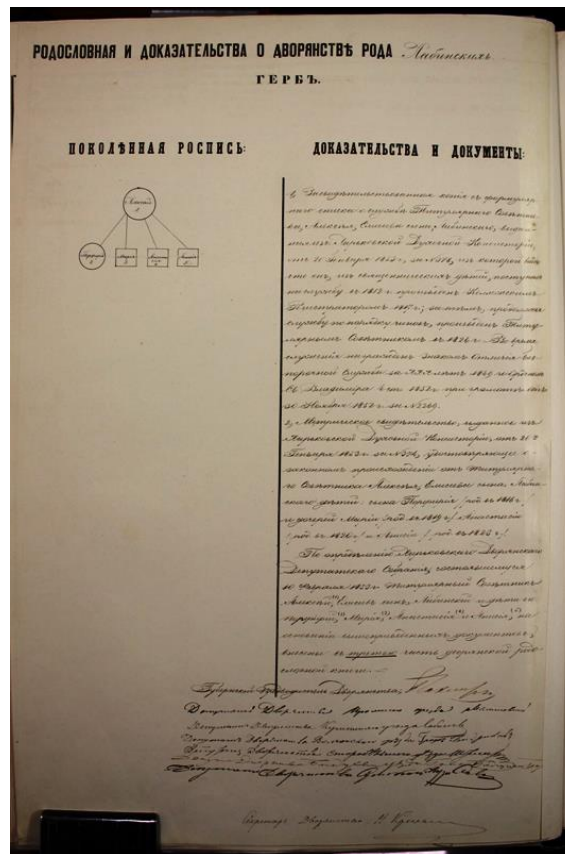
Рід бере свій початок з Харківщини. Засновником дворянської гілки став Олексій Єлисейович Лабінський – вдівець, секретар Харківської духовної консисторії (цікавий факт – він син священнослужителя і це вбачається також у виборі імен дітей та онуків). Саме завдяки його вислузі та сумлінній праці його нащадкам дістався дворянський титул.

Архівний документ став справжнім «вікном у минуле», дозволивши побачити родину не просто як перелік прізвищ, а як живих людей. Ось як звучить промовистий запис із книги:

«Титулярний Радник Олексій, син Єлисея Лабінський – Секретар Харківської Духовної Консисторії. Вдівець. Його діти: син Порфирій, 37 років, службовець в Міністерстві Внутрішніх Справ; його доньки: Марія — 34 р., Анастасія — 33 р., Анісія — 30 р.»

3.8 Родовідна книга пана Лабінського 1

3.9 Родовідна книга пана Лабінського (продовження)

Героєм моїх пошуків постав його син – Порфирій Олексійович Лабінський, який переїхав до Катеринослава. Тут він зробив успішну кар’єру, став частиною Катеринославського наказу громадського піклування та безпосередньо впливав на добробут міста.

Його дружина, Ганна Феліксівна (у дівочтві — Стреньковська), була поміщицею Верхньодніпровського повіту (землі нинішнього Кам’янського району). На відміну від чоловіка, вона мала глибоке козацьке коріння, згадки про яке я відшукала у збірці історика Віктора Заруби.

Довгий час я вважала, що подружжя мало трьох дітей, проте книга «Дворяни Катеринославської Губернії» розкрила справжній масштаб родини: Ганна Феліксівна народила чоловіку дев’ятьох дітей.

Мати навряд чи могла уявити, які випробування випадуть на долю її нащадків:

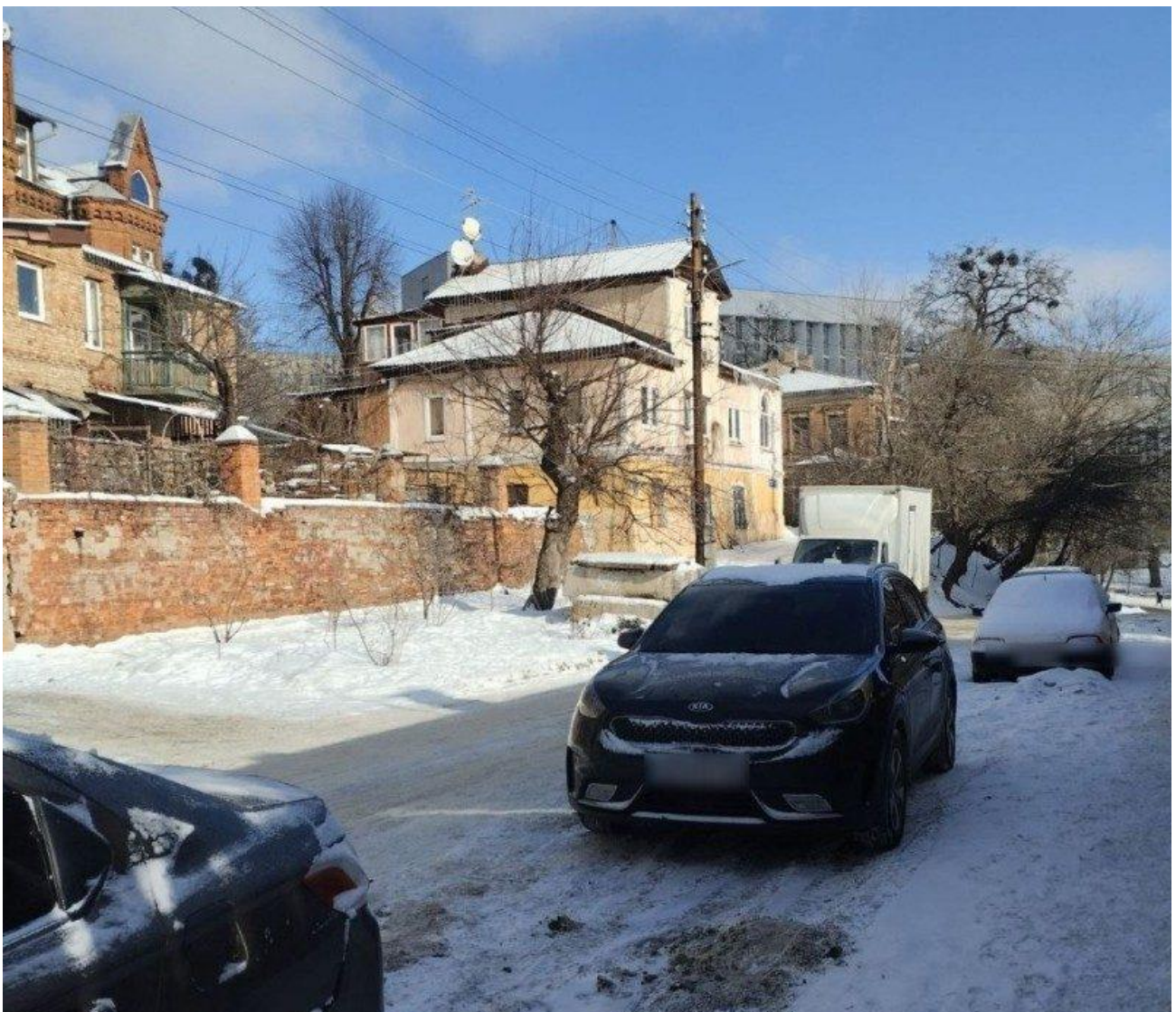
- Троє синів стали штаб-ротмістрами, несучи службу у Верхньодніпровському, Новомосковському та Маріупольському повітах.

- Донька Надія вийшла заміж за видатного фізика Дмитра Коновалова (учня Дмитра Менделєєва). Саме вона згодом допоможе матері продати частину недобудованого маєтку після передчасної смерті батька.

- Син Павло, за однією з версій, залишився на малій батьківщині матері навіть у часи революції.

- Дехто з дітей, на жаль, загинув під час Голодомору в Києві.

Будинок на Новодворянській не пережив Другої Світової війни – його фасад був зруйнований під час вуличних боїв у 1940-х роках. Пізніше на цьому

3.10 Будинок Лабінських у Харкові

місці звали Гірничий технікум (нині корпус УМСФ). Цікаво, що інший маєток

родини – у Харкові – виявився міцнішим. Він простояв понад 100 років і досі має вигляд житлового будинку. Хочу висловити щиру вдячність друзям із Харкова, які відгукнулися на моє прохання і допомогли розшукати цю садибу в своєму рідному місті. Завдяки їхній допомозі ми тепер знаємо, як виглядало родинне гніздо Лабінських.

Радянська пропаганда роками стирала імена «класово чужих» дворян із карти міста. Інформації про них і зараз небагато – навіть метричні книги часом нагадують розмиті фрагменти, а не чітке досье. Але сьогодні ми повертаємо ці імена додому. Ми пишемо запити, розшукуємо свідчення та звертаємося до небайдужих, бо історія Дніпра – це передусім люди, чия енергія досі відчувається у фундаментах старого міста. Ми – його сучасні мешканці, і лише в наших силах повернути належну шану тим, хто розбудовував наш край і вдихав у нього життя.

4.1 Будинок Лабінських у Харкові, вид з іншого боку

Інформаційний продукт №3 (передано до публікації на сайті НСЖУ): «Неоднозначна історія родом з Катеренославу»

Минулого разу я ділилася розповіддю про видатну дворянську родину нашого міста. Сьогодні ж пропоную історію про іншу, рівноцінно поважну постать, міцно пов'язану родинними узами із сім'єю Лабінських.

До вашої уваги — Дмитро Петрович Коновалов. Учень хімік, фізик, учень Дмитра Менделєєва, фундатор законів термодинаміки та чоловік однієї з доньок дворян Лабінських.

Досліджуючи родовід вищевказаних дворян, я знайшла цінні відомості про пані Надію та її шлюб із Дмитром Коноваловим, чий статус підкріплювався високим чином статського радника. До цього моменту ми обов'язково повернемося згодом.

Від шкільної лави до світових відкриттів

Життєвий шлях майбутнього науковця розпочався на землях Царичанки, у селі Іванівка, в родині поміщиків. Зі шкільних років Дмитро демонстрував блискучі здібності до навчання, що підтверджують його студентські табелі. Особливу пристрасть він мав до точних наук. Ця любов перетворилася на справу всього життя: наука стала для Коновалова вірною супутницею.

Його фундаментальним внеском є успішне застосування принципів загальної термодинаміки до конкретних фізико-хімічних розчинів. Тоді термодинаміку розвивали переважно фізики-теоретики, як-от Джозая Віллард Гіббс. Коновалов першим переклав ці абстрактні принципи на мову практичної хімії.

У чому феномен Законів Коновалова?

Ці відкриття сформували основу теорії та практики дистиляції й ректифікації. Вони мають колосальне значення для багатьох галузей промисловості та нашого повсякденного побуту. Закони описують процеси випаровування та конденсації — базові механізми розділення складних сумішей на чисті компоненти. Ці термодинамічні принципи щодня працюють на нас:

- Отримання пального в нафтопереробній промисловості.
- Виробництво спирту та біопалива (процес дистиляції етанолу прямо підпорядковується першому та другому законам).

- Проектування енергоефективного обладнання (випарних апаратів, конденсаторів) для розділення складних органічних сумішей.
- Промислове отримання кисню, азоту та аргону з атмосферного повітря шляхом глибокого охолодження з подальшою ректифікацією.
- Створення систем клімат-контролю та холодильників (Третій закон Коновалова допомагає фахівцям підбирати ідеальні матеріали для охолодження чи нагрівання).

Науковець також викладав у сучасній Дніпровській політехніці. У часи Катеринослава, на етапі становлення закладу (тоді — Гірничого університету), Дмитро Петрович обіймав посаду завідувача кафедри.

Шлюб з Надією Лабінською

Який же зв'язок об'єднує пана Коновалова із сім'єю Лабінських? Раніше я згадувала про пошуки інформації щодо Порфирія Олексійовича, які вивели мене на слід його доньки — Надії. Документальні підтвердження їхнього шлюбу зараз перебувають у процесі активного пошуку, проте існують чіткі згадки та історичні факти, що дають змогу стверджувати про їхній союз.

Сторінки Вікіпедії відкриті для редагування всіма охочими. Мій обов'язок як дослідниці — брати до уваги кожен деталь та піддавати її ретельній перевірці.

Вище згадувала, що згадка про Коновалова серед матеріалів про Надію Порфирівну так: «... одружена за статським радником Д.П.Коноваловим.». Тоді ще я не сприймала це настільки серйозно, коли руки дійшли до родовідних дерев та інших матеріалів. Так, безліч хто у своїх роботах стверджували, що ці люди справді були у шлюбі. І повний мій сумнів розмиває такий факт – у далекому 1907 році Коновалов розпочинає кар'єру урядового чиновника і того ж року стає директором Гірничого департаменту Російської імперії, а далі з 1908-1915 роки перебував на посаді заступника міністра торгівлі та промисловості. Приблизно після цих кар'єрних подій подружжя розлучилось.

Інший факт надає відомий журналіст Дніпропетровщини Микола Чабан. У своїй книзі «Птахи Дніпропетровщини» він детально описує життєвий шлях вченого та згадує його єдину дружину певну Варвару Іванівну Кузмицьку.

В родоводах книги Івана Заруби «Генеалогія катеринославського дворянства» є древо як і Лабінських так і Коновалова. Там вже спостерігається наглядне підтвердження про його шлюбний зв'язок з Надією Порфирівною.

Зв'язок з Катеринославом

Професійні здобутки Коновалова випали на буремні роки для створення української державності. Його ім'я може здаватися переоціненим і мати на собі клеймо «зрадника» у пам'яті основоположників української науки. Таке враження може закріплюватись фактом, того, що науковець погодився обіймати посаду директора Головної палати міри і ваги у комуністичному Ленінграді. Потім це рішення назвуть зрадою, попри усю роботу, що Коновалов проведе під час революційних подій у Катеринославі. А саме тоді вченому довелось наводити лад у відбудові хімічної промисловості цілої України.

Можна дискутувати про його політичні рішення на зламі епох, але важко заперечити, що він один з небагатьох, хто змусив абстрактні закони фізики працювати на практичну хімію.

Хтось бачитиме в ньому лише видатного фізика, який приборкав невидимі термодинамічні процеси в хімію. Хтось — людину, яка пішла на компроміс із самим життям і продовжувала займатися справою життя, будучи нащадком ще одного дворянського роду.

Минуле рідко буває різнокольоровим, частіше – чорно-білим. Можливо, найбільша цінність таких досліджень та пошуків заключається навчитися бачити серед усього складні відтінки сторінок із життів таких людей.

Фото вченого з його ймовірно другою дружиною

Проект інформаційного продукту №4: «Розкіш та шрами колишнього готелю «Лондон»»

Старі будинки Дніпра дивовижно схожі на людей: вони мають свої злети й падіння, переживають часи неймовірної розкоші, а потім роками носять на своїх фасадах глибокі історичні шрами. Якщо звернути з галасливого проспекту на тиху вулицю Воскресенську і зупинитися біля будинку під номером 10, можна відчувати, як крізь сучасний пластик офісів та офіційні таблички охоронних статусів проступає жива, подекуди трагічна біографія міського простору. Ця споруда — справжній архітектурний палімпсест, де кожна епоха намагалася стерти попередню, але так і не змогла до кінця цього зробити.

Першим дух сюди вдихнув клуб Катеринославського Громадського зібрання. У цих залах на другому та третьому поверхах панувала атмосфера витонченого свята — тут грали в карти, вели світські бесіди, вечеряли під дзвін кришталю. А на першому поверсі, за величезними вітринними вікнами, завжди було людно завдяки знаменитій пивній заводу Ф. Ф. Боте. Проте світське життя тривало тут лише десятиліття. У 1912 році через фінансові борги клуб залишив стіни будинку, і споруда отримала нове ім'я, яке назавжди вписало її в міські легенди, — тут відкрився першокласний, вишуканий готель «Лондон».

Сьогодні ця вулиця живе звичним, трохи хаотичним життям сучасного Дніпра. Колишні зали Громадського зібрання та номери «Лондона» нарізані на дрібні офіси, а в тихих залишках коридорів досі мешкають люди.

Ця понівечена, але все одно прекрасна муза — найкраща метафора нашої локальної історії. Вона уособлює те, як важливо сьогодні змивати з міського простору нашарування імперських та радянських міфів, повертаючи Дніпру його справжній, європейський та інтелігентний голос, який колись так виразно звучав у стінах готелю «Лондон».

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження та практичної розробки медіапроєкту в межах кваліфікаційної роботи на тему «Проблематика створення матеріалів на історико-культурну тематику в регіональних медіа» було досягнуто поставленої мети та комплексно вирішено всі дослідницькі завдання. Аналіз соціокультурного контексту засвідчив безпрецедентно високий суспільний запит на переосмислення минулого, де регіональна журналістика відіграє ключову роль у процесах деколонізації свідомості, подоланні історичної амнезії та ревіталізації національної пам'яті. Доведено, що створення якісного історико-культурного продукту вимагає від автора поєднання базового журналістського фактчекінгу з академічним джерелознавством. Практичний досвід підтвердив абсолютну необхідність застосування методів зовнішньої та внутрішньої критики архівних джерел, що дозволяє ефективно виявляти суб'єктивність авторів минулого та уникати безсвідомої ретрансляції застарілих імперських чи радянських міфологем.

Практичним результатом роботи став авторський інформаційний продукт — цикл публікацій інформаційного та художньо-публіцистичного жанрів, присвячених актуалізації історичної спадщини дореволюційного Дніпра. Завдяки застосуванню методів персоніфікованого сторітелінгу та концепції «біографії простору» вдалося успішно адаптувати складний архівний фактаж до потреб сучасного медіаспоживача. У межах проєкту було ґрунтовно розкрито життєвий шлях видатних постатей регіону, зокрема Д. Коновалова, та відтворено історію знакових міських споруд, серед яких архітектурний комплекс Університету митної справи та фінансів. Такий підхід трансформувалася сухі краєзнавчі дані на живий інструмент формування локальної ідентичності.

Важливим здобутком дослідження стало обґрунтування та практична апробація крос-медійної моделі дистрибуції історичного контенту. Синергія різних комунікаційних каналів виявилася найбільш оптимальною для такого формату: публікація матеріалів у традиційній регіональній пресі, зокрема у виданні «Вісті Придніпров'я», забезпечила проєкту авторитетність та легітимізацію серед цільового ядра аудиторії. Водночас розміщення на офіційних ресурсах Національної спілки журналістів України сприяло експертному обговоренню, а подальша адаптація контенту для цифрових платформ дозволила залучити широкі кола молоді та внутрішньо переміщених осіб. Підсумовуючи, варто зазначити, що проблематика створення історико-культурних матеріалів у регіональних медіа лежить переважно у площині точної верифікації та жанрової

адаптації даних, однак за умови дотримання наукової методології та багаторівневої дистрибуції локальна історія стає потужним драйвером збереження культурної спадщини України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

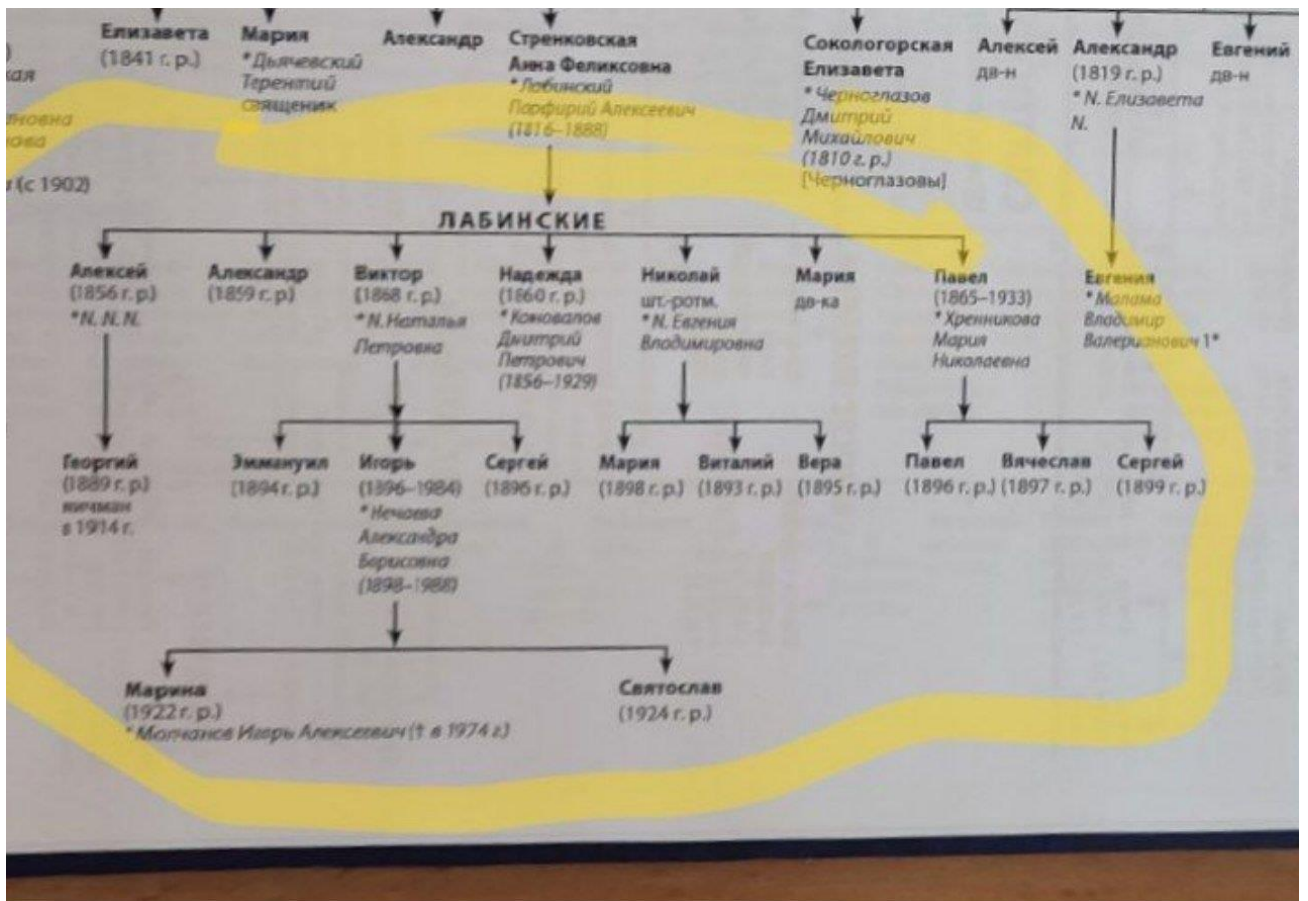
1. Мироненко М. А. «Історія міста Катеринослава» – фактологічна праця академіка Яворницького. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XVIII: Методологічні інновації в дослідженнях і викладанні: від теорії до практики / за ред. я. Гжесяка, І. Зимомрі, В. Ільницького. Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв: Посвіт, 2025. С. 72–74.
2. Історія міста Дніпропетровська: монографія / За наук. ред. А.Г. Болебруха.– Дніпропетровськ: Грані, 2006.– 596 с.
3. Лазебник В. І.. Почесні громадяни міста Катеринослава 1868–1917 / Валентина Лазебник. – Дніпро : АРТ-ПРЕС, 2020. 229 с.
4. Кавун М. Архітектурна спадщина Катеринослава-Дніпра: від класицизму до модерну. Дніпро : Ліра, 2019. 240 с.
5. Історія старого Катеринослава та губернії у світлинах. URL: <https://e-book.ust.edu.ua/catalog/book/305>
6. Заруба В. М. Генеалогія катеринославського дворянства.– Дніпро: Ліра, 2022.– 300 с.
7. Старостин В. Дом Лабинских на Новодворянской. Город. URL: https://gorod.dp.ua/history/article_ru.php?article=1272 (дата звернення: 16.05.2026)
8. Птахи з гнізда Придніпров'я : книга нарисів / М. П. Чабан. - Д. : ВАТ "Дніпрокнига", 2005. - 479 с.:
9. Махова К. В. Функціонування регіональних медіа в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. 2023. Том 34 (73), № 1. С. 45–51.
10. Стан регіональних медіа в Україні: результати дослідження / Media Development Foundation. Київ, 2024. URL: <https://mediadevelopmentfoundation.org/> (дата звернення: 16.05.2026)
11. Закон України № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text> (дата звернення: 16.05.2026)
12. Закон України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» (№ 3005-IX) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text> (дата звернення: 16.05.2026)

13. Лук'янов Є. Концепт деколонізації і перспективи розвитку національного медіапростору. Інтегровані комунікації. 2025. № 1 (19). С. 66–75.
14. 89% українців підтримують державну політику пам'яті: ключові дані соціології від УІНП. Український інститут національної пам'яті. 2024. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/89-ukrayinciv-pidtrymuyut-derzhavnu-polityku-pamyati-klyuchovi-dani-sociologiyi-vid-uinp> (дата звернення: 16.05.2026)
15. Кодекс етики українського журналіста. КЖЕ. URL: <https://cje.org.ua/ethics-codex/> (дата звернення: 16.05.2026)
16. Гарачковська О.О Жанри журналістики в системі друкованих ЗМІ: нав. посіб. Київ : Видавничо-поліграфічна база КНУКіМ, 2019. 344 с.
17. Калакура Я. С., Войцехівська І. Н., Павленко С. Ф. та ін. Історичне джерелознавство : підручник. ., Київ : Либідь, 2002 - . 488 с.
18. Старкова Г.В Етичні засади діяльності журналіста в умовах інформаційного протистояння. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2021. № 4. С. 28–33.
19. Близько 80% українців цікавляться історією – опитування КМІС URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/blyzko-80-ukrayinciv-sikavlyatsya-istoriyeyu-opytuvannya-kmis> (дата звернення: 16.05.2026)
20. О.М.Галан, Г. М. Голя «Історія Луцького педагогічного коледжу як джерело педагогічного краєзнавства» Академічні студії. Серія «Педагогіка», Вип. 4, 2022
21. Крайнікова Т. В. Культура медіаспоживання в Україні: від консьюмеризму до екології комунікації : монографія. Київ : Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2014. 372 с.
22. Лісовська О.В. Історичне краєзнавство як засіб формування історичної пам'яті та духовності українського народу. Уманська старовина. 2016. Вип. 2. С. 125–130.
23. Закон України «Про доступ до публічної інформації» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0001-26> (дата звернення: 16.05.2026)
24. Закон України « Про звернення громадян» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80/sp:dark#Text> (дата звернення: 16.05.2026)

25. Стадник Ю. Електронні видання Державного архіву Львівської області та їхня роль у популяризації архівної спадщини. Український інформаційний простір. 2026. №1. С. 88-95.

Додаток Б

Зображення окремих гілок генеалогічне дерево Лабінських, що становило предметний інтерес під час написання журналістського матеріалу